

DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2023-1-19>
УДК 339.9:338.43:327(477+540)

Резнік Софія Олександрівна

*молодший науковий співробітник, здобувач освіти,
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2040-1970>*

Вдовенко Наталія Михайлівна

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри глобальної економіки
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0849-057X>*

Дмитришин Роман Анатолійович

*молодший науковий співробітник, здобувач освіти,
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5659-5013>*

АГРАРНА ДИПЛОМАТІЯ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА МІЖ ІНДІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ АГРАРНИХ АТАШЕ

У статті наведено результати досліджень ролі аграрної дипломатії в системі міжнародного економічного партнерства між Україною та Індією при формуванні сучасних механізмів економічної взаємодії. Обґрунтовано значення та процес становлення інституту аграрних аташе як інструменту розвитку двосторонньої торговельно-економічної співпраці з метою просування національної аграрної продукції на зовнішніх ринках і розширення міжнародного співробітництва в аграрному секторі. Визначено, що аграрна дипломатія у сучасних умовах трансформації глобальної продовольчої системи є інструментом міжнародної економічної політики для розвитку глобальних продовольчих систем і зміцнення позицій галузей аграрного сектору економіки. Розглянуто основні напрямки розвитку українсько-індійського партнерства у сфері аграрної дипломатії, зокрема можливості розширення торговельно-економічної взаємодії, цифровізацію галузевого управління, а також використання міжнародних програм співробітництва. Особливу увагу приділено можливостям адаптації індійського досвіду у сфері цифрових трансформацій управління, що може сприяти ефективності державної політики та модернізації галузей аграрного сектору України. Встановлено, що формування інституту аграрних аташе направлене на реалізацію зовнішньоекономічної політики держави, щоб забезпечити координацію міжнародного співробітництва, підтримку інвестиційних проєктів і просування національних економічних інтересів у аграрному просторі. Доведено, що поглиблення українсько-індійської співпраці у сфері аграрної дипломатії сприятиме диверсифікації експортних ринків, розвитку блакитної економіки. У контексті повосенної відбудови економіки України аграрна дипломатія набуде особливого значення з метою модернізації та формування нової моделі продовольчої безпеки.

Ключові слова: аграрна дипломатія, міжнародне аграрне представництво, міжнародні відносини, блакитна економіка, економічна дипломатія, експорт, продовольчі системи, цифровізація, продовольча безпека, аграрний аташе.

Sofia Rieznik

*Junior Research Fellow, Graduate Student,
Educational and Research Institute of International Relations
of Taras Shevchenko National University of Kyiv*

Nataliia Vdovenko

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Global Economy,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

Roman Dmytryshyn

*Junior Research Fellow, Graduate Student,
Educational and Research Institute of International Relations
of Taras Shevchenko National University of Kyiv*

AGRARIAN DIPLOMACY IN THE SYSTEM OF INTERNATIONAL ECONOMIC PARTNERSHIP BETWEEN INDIA AND UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE EMERGENCE OF THE AGRICULTURAL ATTACHÉ INSTITUTION

The article examines the role of agrarian diplomacy in the system of international economic partnership between Ukraine and India in the context of the transformation of global food systems and the growing importance of the agricultural sector in international economic policy. The relevance of developing new institutional mechanisms for international cooperation in the fields of agricultural production, food trade, and food security is substantiated. Particular attention is devoted to the emergence of the institution of agricultural attachés as a specialized diplomatic mechanism aimed at promoting national economic interests, strengthening trade and economic cooperation, and expanding the presence of agricultural products in foreign markets. It is determined that, under current conditions, agrarian diplomacy serves as an important instrument for implementing the state's foreign economic policy, combining economic, political, institutional, and humanitarian components of international interaction. It contributes to the coordination of activities among public authorities, businesses, research institutions, and international organizations in the development of the agricultural sector, the formation of stable food supply chains, and the sustainable use of natural resources. In this context, the Ukrainian-Indian partnership is considered a promising direction for the development of international economic cooperation, given the significant agricultural potential of both countries, the growing role of India in the global food security system, and Ukraine's strategic interests in diversifying external markets for agricultural exports. The study analyzes the main directions of Ukrainian-Indian interaction in the field of agrarian diplomacy, including the expansion of trade and economic cooperation, the development of human capital, the introduction of digital governance tools, and the modernization of food systems. The possibilities of applying India's experience in implementing digital development programs are examined, particularly in the areas of e-governance, the digitalization of administrative services, and the management of public sector information systems. It is demonstrated that the integration of digital technologies into public administration and agricultural policy creates new opportunities to increase the efficiency of state regulation, enhance the transparency of governance processes, and support the development of innovative models of agricultural production. Special attention is given to the role of the institution of agricultural attachés in the formation of a modern system of international agricultural representation. The main functions of agricultural attachés are identified, including analytical monitoring of agricultural markets, diplomatic support of trade negotiations, coordination of international investment and scientific-technical projects, and facilitation of interstate dialogue in the fields of agricultural policy and food security. The importance of training highly qualified human resources in the field of agrarian diplomacy is emphasized, which requires combining competencies in international economics, agricultural policy, trade law, institutional analysis, and intercultural communication. It is proven that the development of Ukrainian-Indian cooperation in the field of agrarian diplomacy has strategic significance for strengthening Ukraine's international economic subjectivity, expanding the geography of its foreign economic activity, and diversifying export markets. Deepening cooperation between Ukraine and India in this sphere will contribute to the development of long-term mechanisms of international economic interaction, strengthening Ukraine's position within the global food system, and shaping new institutional approaches to the implementation of agrarian diplomacy.

Keywords: agricultural diplomacy, international agricultural representation, international relations, blue economy, economic diplomacy, exports, food systems, digitalization, food security, agricultural attaché.

Постановка проблеми. З огляду на зростання геоекономічної ролі Республіки Індія у системі міжнародних відносин та досвід її функціонування в умовах складної соціокультурної багатоманітності, українсько-індійське партнерство має потенціал розвитку, що виходить за межі традиційних форматів економічної чи оборонної взаємодії. Співпраця між Україною та Республікою Індія може набути системного характеру, зокрема у сфері розвитку аграрного сектору держави в післявоєнних умовах. Проблематика економічної та аграрної дипломатії у сучасній системі міжнародних економічних відносин привертає значну увагу як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. У наукових дослідженнях аграрна дипломатія здебільшого розглядається як складова економічної дипломатії, спрямована на просування національних економічних інтересів держави, розширення торговельно-економічної співпраці, забезпечення продовольчої безпеки у глобальному вимірі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні підходи до визначення сутності економічної дипломатії у системі міжнародних відносин розкрито у працях зарубіжних дослідників. Зокрема, М. Окано-Хейманс розглядає економічну дипломатію як міждисциплінарне явище на перетині міжнародних відносин, економіки та дипломатичних студій, що поєднує політичні інструменти держави з економічними механізмами просування національних інтересів на міжнародній арені [4]. Дослідник підкреслює, що економічна дипломатія відіграє важливу роль у формуванні сучасної системи глобального економічного управління та розвитку міжнародної торгівлі. Значний внесок у дослідження механізмів реалізації економічної дипломатії зроблено українськими науковцями. Так, у роботах Н. М. Грущинської аналізується роль торговельної дипломатії у просуванні національної продукції на зовнішні ринки, зокрема у контексті розвитку експорту українських товарів до Європейського Союзу [1]. Автор підкреслює важли-

вість координації діяльності державних інституцій та дипломатичних представництв у формуванні ефективною системи підтримки національного експорту. Питання функціонування економічної дипломатії як інструменту державної зовнішньоекономічної політики також розглядаються у працях Ю. О. Чугаєнка, Я. П. Пухальської та В. М. Барановської. Дослідники наголошують на зростанні ролі дипломатичних інституцій у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності держави, формуванні сприятливих умов для міжнародної торгівлі та розвитку економічного співробітництва [5; 6; 8]. Водночас О. М. Шаров економічну дипломатію розглядає як синтез наукових підходів, спрямований на забезпечення національних економічних інтересів держави у глобалізованому економічному середовищі [9].

Окремі аспекти інституційного розвитку економічної дипломатії та її ролі у сучасній системі міжнародних економічних відносин досліджено у працях В. В. Кухарика та Т. Нюблінга, які підкреслюють значення дипломатичних механізмів у формуванні міжнародних економічних партнерств і розвитку міждержавного співробітництва [3]. Подібну позицію підтримує В. Кухарик, який розглядає економічну дипломатію як важливий інструмент реалізації національних інтересів держави у сфері міжнародної економічної взаємодії [10]. У міжнародній науковій літературі окрему увагу приділено дослідженню галузевих форм економічної дипломатії, зокрема аграрної. Так, С. Чжан аналізує особливості формування аграрної дипломатії Китаю у межах стратегії “Going Global”, підкреслюючи її значення для розширення міжнародного економічного співробітництва, забезпечення продовольчої безпеки та просування національних аграрних інтересів на світових ринках [2].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Разом з тим, зважаючи на значний науковий доробок у сфері економічної дипломатії, питання розвитку аграрної дипломатії як окремого інструменту міжнародного економічного партнерства, зокрема у контексті українсько-індійської співпраці та становлення інституту аграрних аташе, залишаються недостатньо дослідженими. Це зумовлює необхідність подальшого наукового аналізу ролі аграрної дипломатії у формуванні нових механізмів міжнародної економічної взаємодії, розвитку аграрної торгівлі та забезпечення продовольчої безпеки у глобальному вимірі.

Метою статті є дослідження ролі аграрної дипломатії у системі міжнародного економічного партнерства між Україною та Індією, а також обґрунтування значення становлення інституту аграрних аташе для розвитку торговельно-економічної співпраці, просування аграрної продукції на зовнішніх ринках та формування нових напрямів двосторонньої взаємодії у контексті цифровізації, розвитку продовольчих систем і забезпечення глобальної продовольчої безпеки.

Виклад основного матеріалу. Нині аграрна дипломатія виступає інструментом розвитку міжнародного економічного партнерства між Україною та Індією, а її ефективність значною мірою залежить від формування системи аграрних аташе, які сприяють розширенню торговельно-економічної співпраці, просуванню аграрної продукції на зовнішніх ринках і дають можливість розвивати спільні інноваційні проєкти. Водночас інтеграція цифрових технологій, розвиток продовольчих систем й реалізація принципів блакитної економіки створюють додаткові можливості для поглиблення взаємодії між країнами. Це дозволяє розглядати аграрну дипломатію як елемент сучасної міжнародної економічної політики та інструмент забезпечення глобальної продовольчої безпеки. Для розуміння ролі аграрної дипломатії у розвитку міжнародного економічного партнерства між Україною та Індією доцільно відобразити основні складові елементи цієї взаємодії. Представлені дані дозволять комплексно відобразити основні напрями формування та реалізації аграрної дипломатії в контексті сучасних глобальних викликів для продовольчої безпеки (рис. 1).

Розширення двостороннього діалогу в цій сфері здатне посилити зовнішньополітичні позиції України, водночас формуючи передумови для відновлення на національному й регіональному рівнях. Важливим є визначення компонентів співпраці, що формуються на перетині аграрної політики, економічної дипломатії та забезпечення ефективності міжнародних відносин. Особливу увагу важливо в перспективі приділяти механізмам взаємодії державних органів влади, розвитку продовольчих систем, а також використанню цифрових інструментів у сфері аграрного співробітництва.

У контексті воєнних і поствоєнних трансформацій особливої актуальності набуває поглиблення співпраці у сфері прав людини, що може реалізовуватися через механізми технічної допомоги, спільні моніторингові ініціативи та програми підвищення професійної кваліфікації. Практичним підґрунтям для такої взаємодії може слугувати наявний досвід України у реалізації двосторонніх програм співробітництва з державами Глобального Півдня, а також індійська програма ІТЕС (Indian Technical and Economic Cooperation Programme), в межах якої щороку здійснюється масштабна підготовка та перепідготовка фахівців з країн-партнерів.

Адаптація відповідних механізмів до українських потреб може сприяти формуванню кадрового потенціалу в сферах правового захисту та планування відбудови. Окремого значення набуває напрям цифровізації управління та розвитку інструментів прозорого врядування. Індійський досвід реалізації програми Digital India з 2015 року демонструє можливості масштабного впровадження цифрових рішень у сфері адміністративних послуг, моніторингу діяльності державних органів та забезпечення доступу

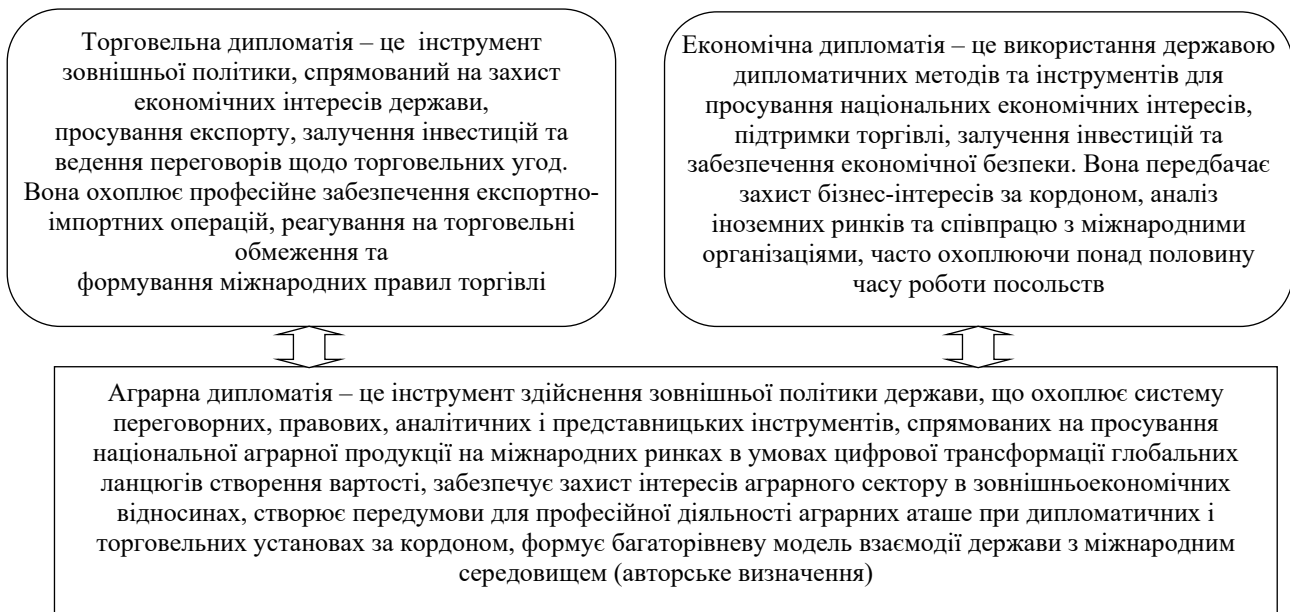

Рис. 1. Концептуальне значення аграрної дипломатії у системі міжнародного економічного партнерства та становлення інституту аграрних аташе

Джерело: розроблено авторами

громадян до публічної інформації. У контексті українських післявоєнних викликів, пов'язаних із потребою активною участю громад у процесах відбудови, зазначений досвід може бути використаний для розбудови ефективних моделей демократії, соціального партнерства та захисту прав людини. Поглиблення українсько-індійського партнерства у сфері демократичного врядування може розглядатися як елемент зовнішньополітичного курсу України, спрямованого на формування нової системи безпеки, правопорядку та демократичної взаємодії у регіоні Центрально-Східної Європи. При дослідженні аграрної дипломатії у системі міжнародного економічного партнерства між Індією й Україною слід розглядати двосторонню взаємодію не лише як торговельно-економічний процес, а як багатовимірний інституційний механізм, що поєднує економічні, правові та управлінські компоненти. З огляду на зростання геополітичної ролі Індії у глобальній системі продовольчої безпеки та її значний досвід функціонування в умовах складної соціокультурної багатоманітності, українсько-індійське партнерство набуває стратегічного значення для формування нової моделі аграрної дипломатії.

Аграрна дипломатія в цьому вимірі виступає інструментом координації економічних інтересів держав у сфері сільського господарства, продовольчої безпеки, сталого використання природних ресурсів і розвитку сільських територій. Водночас вона виконує функцію посередника між державними органами, бізнесом, міжнародними організаціями та локальними громадами. Саме в цьому контексті актуалізується становлення інституту аграрних аташе як спеціалізованого дипломатичного механізму,

спрямованого на просування національних інтересів, розширення експортних можливостей. Розвиток українсько-індійського діалогу в сфері аграрної дипломатії може охоплювати не лише питання торгівлі аграрною продукцією чи інвестицій у сільське господарство, а й обмін досвідом у сфері цифровізації аграрного сектору та управління продовольчими системами. Індія, яка поєднує масштабний аграрний сектор із активною державною підтримкою цифрових трансформацій, зокрема і в межах програми цифрового розвитку, може виступати партнером України у впровадженні цифрових інструментів моніторингу аграрних ринків, управління земельними та водними ресурсами, підтримання фермерських господарств і надання державної допомоги (табл. 1).

У цьому вимірі інститут аграрних аташе може виконувати розширені функції: аналітичну, зокрема моніторинг ринків продовольства, інвестиційних можливостей, змін у регулюванні; переговорну, включаючи узгодження торговельних режимів, стандартів якості та безпечності продукції; технічну, передусім координація програм технічної допомоги, освітніх і наукових обмінів; правову, насамперед супровід імплементації міжнародних зобов'язань у сфері аграрної політики. Особливого значення набуває індійський досвід у підготовці фахівців в межах міжнародних освітніх програм для формування кадрового потенціалу українських аграрних аташе. Підготовка таких фахівців зможе поєднати компетенції у сфері міжнародної економіки, аграрної політики, торговельного права, інституційного аналізу та міжкультурної комунікації.

Відзначимо, що дана співпраця посилює міжнародну суб'єктність України та розширює географію

Таблиця 1

Напрямки розвитку українсько-індійського партнерства в контексті реалізації підходів аграрної дипломатії та розвитку інституту аграрних аташе

Напрямок співпраці	Зміст взаємодії Україна – Індія	Інструменти реалізації	Роль інституту аграрних аташе	Очікуваний ефект
Розвиток демократичного врядування та прав людини	Поглиблення двостороннього діалогу щодо демократичних інститутів, прав людини	Технічна допомога, спільні програми, програми підвищення кваліфікації	Дипломатичне сприяння координації між урядовими структурами та міжнародними організаціями	Посилення державного управління та демократичної консолідації
Підготовка кадрового потенціалу	Використання міжнародних освітніх програм та обмін досвідом підготовки аграрних фахівців	Освітні програми, міжнародні тренінги, стажування	Формування мережі професійних контактів і підтримка освітніх програм для майбутніх аграрних аташе	Розвиток кадрового потенціалу у сфері аграрної дипломатії та управління
Цифровізація управління	Використання досвіду Індії у впровадженні цифрових інструментів надання послуг	Цифрові платформи, електронне врядування, системи моніторингу державної політики	Координація цифрових рішень для управління аграрним сектором і продовольчими ринками	Підвищення прозорості управління та ефективності державної політики
Розвиток аграрної дипломатії	Розширення економічного співробітництва у сфері продовольства, аграрної торгівлі та інвестицій	Торговельні переговори, спільні проекти розвитку аграрного сектору	Просування української аграрної продукції, переговори щодо стандартів	Диверсифікація експортних ринків і зміцнення позицій України у глобальній продовольчій системі
Повоєнне відновлення та розвиток сільських територій	Спільні проекти з модернізації аграрної інфраструктури та розвитку громад	Міжнародні програми відбудови, інвестиційні механізми, партнерські проекти	Залучення інвестицій та координація міжнародної підтримки аграрного сектору	Формування нової архітектури продовольчої безпеки та економічної стабільності

Джерело: розроблено авторами

її зовнішньоекономічної взаємодії. В умовах післявоєнної трансформації України аграрна дипломатія стане економічним і безпековим інструментом. Розширення партнерства з Індією сприятиме диверсифікації експортних ринків, зміцненню позицій України у глобальній продовольчій системі, залученню інвестицій у відновлення аграрного сектору економіки та формуванню нової парадигми продовольчої безпеки.

Висновки. Таким чином, в результаті проведених досліджень встановлено, що аграрна дипломатія виступає перспективним інструментом розвитку міжнародного економічного партнерства між Україною та Індією. Формування інституту аграрних

аташе сприятиме розширенню торговельно-економічної співпраці, просуванню аграрної продукції на зовнішніх ринках, розвитку інвестиційних і інноваційних проектів у аграрному секторі. Водночас використання досвіду Індії у сфері цифровізації управління, розвитку продовольчих систем і підготовки кадрового потенціалу створює додаткові можливості для поглиблення двосторонньої взаємодії. У цьому контексті аграрна дипломатія розглядається як особливий інструмент посилення міжнародної економічної співпраці, диверсифікації експортних ринків та зростання ролі України у глобальній системі продовольчої безпеки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Грущинська Н. М. Значення торговельної дипломатії в організації експорту української продукції до ЄС. *Стратегічна панорама*. 2016. № 1. С. 51–56.
2. Zhang S. China's Agricultural Diplomacy Under the "Going Global" Strategy. *China Quarterly of International Strategic Studies*. 2019. Vol. 5. № 4. P. 557–576. DOI: <https://doi.org/10.1142/s2377740019500258>
3. Kukharyk V. V., Nübling, T. The role of economic diplomacy in the system of modern international economic relations. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series: Economics*. 2021. № 8 (2). P. 35–44. DOI: [https://doi.org/10.52566/msu-econ.8\(2\).2021.35-44](https://doi.org/10.52566/msu-econ.8(2).2021.35-44)
4. Okano-Heijmans M. Conceptualizing Economic Diplomacy: The Crossroads of International Relations, Economics, IPE and Diplomatic Studies. *The Hague Journal of Diplomacy*. 2011. Vol. 6. № 1–2. P. 7–36. DOI: <https://doi.org/10.1163/187119111X566742>
5. Чугаєнко Ю. О. Економічна дипломатія в системі управління зовнішньоекономічною діяльністю держави. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 3 (141). С. 59–69.

6. Пухальська Я. П. Економічна дипломатія в умовах глобалізації. *Економічний простір*. 2014. № 87. С. 24–32.
7. Грущинська Н. М. Реалізація економічної дипломатії в системі сучасних міжнародних відносин: потенціал креативності та традиційні підходи. *Зовнішня політика і дипломатія: традиції, тренди, досвід*. 2017. Вип. 24. Ч. 3. С. 86–92.
8. Барановська В. М. Роль економічної дипломатії у зовнішньоекономічній діяльності країни. *Економіка та держава*. 2012. № 2. С. 24–25.
9. Шаров О. М. Економічна дипломатія як симбіоз науки та політики. *Міжнародна економічна політика*. 2018. № 1 (28). С. 63–74.
10. Кухарик В., Рошко І. Економічна дипломатія як інструмент реалізації національних інтересів. *Міжнародні відносини суспільні комунікації та регіональні студії*. 2021. № 2. С. 221–232. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2021-02-221-232>

REFERENCES

1. Hrushchynska N. M. (2016). Znachennia torhovelnoi dyplomatii v orhanizatsii eksportu ukrainskoi produktsii do YeS [The importance of trade diplomacy in the organization of export of Ukrainian products to the EU]. *Stratehichna panorama*, no. 1, pp. 51–56.
2. Zhang S. (2019). China's Agricultural Diplomacy Under the "Going Global" Strategy. *China Quarterly of International Strategic Studies*, vol. 5, no. 4, pp. 557–576. DOI: <https://doi.org/10.1142/s2377740019500258>
3. Kukharyk V. V. & Nübling T. (2021). The role of economic diplomacy in the system of modern international economic relations. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series: Economics*, no. 8 (2), pp. 35–44. DOI: [https://doi.org/10.52566/msu-econ.8\(2\).2021.35-44](https://doi.org/10.52566/msu-econ.8(2).2021.35-44)
4. Okano-Heijmans, M. (2011). Conceptualizing Economic Diplomacy: The Crossroads of International Relations, Economics, IPE and Diplomatic Studies. *The Hague Journal of Diplomacy*, vol. 6, no. 1–2, pp. 7–36. DOI: <https://doi.org/10.1163/187119111X566742>
5. Chuhaienko Yu. O. (2013). Ekonomichna dyplomatiiia v systemi upravlinnia zovnishnoekonomichnoiu diialnistiu derzhavy [Economic diplomacy in the system of management of foreign economic activity of the state]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 3 (141), pp. 59–69.
6. Pukhalska Ya. P. (2014). Ekonomichna dyplomatiiia v umovakh hlobalizatsii [Economic diplomacy in the conditions of globalization]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 87, pp. 24–32.
7. Hrushchynska N. M. (2017). Realizatsiia ekonomichnoi dyplomatii v systemi suchasnykh mizhnarodnykh vidnosyn: potentsial kreatyvnosti ta tradytsiini pidkhody [Implementation of economic diplomacy in the system of modern international relations: the potential of creativity and traditional approaches]. *Zovnishnia polityka i dyplomatiiia: tradytsii, trendy, dosvid*, iss. 24, part 3, pp. 86–92.
8. Baranovska V. M. (2012). Rol ekonomichnoi dyplomatii u zovnishnoekonomichnii diialnosti krainy [The role of economic diplomacy in the foreign economic activity of the country]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 2, pp. 24–25.
9. Sharov O. M. (2018). Ekonomichna dyplomatiiia yak symbioz nauky ta polityky [Economic diplomacy as a symbiosis of science and politics]. *International Economic Policy*, no. 1 (28), pp. 63–74.
10. Kukharyk V. & Roshko I. (2021). Ekonomichna dyplomatiiia yak instrument realizatsii natsionalnykh interesiv [Economic diplomacy as a tool for the realization of national interests]. *International Relations Social Communications and Regional Studies*, no. 2, pp. 221–232. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2021-02-221-232>

Стаття надійшла: 09.06.2023

Стаття прийнята: 22.06.2023

Стаття опублікована: 30.06.2023